

ỦY BAN NHÂN DÂN XÃ NAM PHÙ
TRƯỜNG THCS NGŨ HIỆP

SÁNG KIẾN KINH NGHIỆM

**MỘT SỐ GIẢI PHÁP TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG TRẢI NGHIỆM
NHẪM KHÁM PHÁ, PHÁT TRIỂN NĂNG LỰC CHO HỌC SINH
THÔNG QUA CÔNG TÁC CHỦ NHIỆM LỚP Ở TRƯỜNG THCS**

Lĩnh vực/ Môn: Công tác chủ nhiệm

Cấp học: Trung học cơ sở

Tác giả: Lê Quỳnh Phương

Đơn vị công tác: Trường THCS Ngũ Hiệp

Năm học 2025 – 2026

NỘI DUNG

PHẦN MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài.....	1
2. Mục tiêu của đề tài.....	2
3. Đối tượng nghiên cứu.....	2
4. Phạm vi nghiên cứu.....	2
5. Phương pháp nghiên cứu.....	3
PHẦN NỘI DUNG	4
I. CƠ SỞ KHOA HỌC CỦA CÔNG TÁC CHỦ NHIỆM LỚP Ở TRƯỜNG THCS	4
1. Cơ sở lí luận.....	4
a. Vị trí, vai trò của người giáo viên chủ nhiệm.....	4
b. Chức năng của người giáo viên chủ nhiệm.....	4
c. Nhiệm vụ của giáo viên chủ nhiệm.....	5
2. Cơ sở thực tiễn.....	5
II. THỰC TRẠNG CỦA CÔNG TÁC CHỦ NHIỆM LỚP Ở TRƯỜNG THCS	6
1. Thuận lợi.....	6
2. Một số tồn tại, khó khăn.....	7
III. MỘT SỐ GIẢI PHÁP TIẾN HÀNH ĐỂ LÀM TỐT CÔNG TÁC CHỦ NHIỆM LỚP	9
1. Xây dựng môi quan hệ gần gũi, tin cậy giữa giáo viên và học sinh.....	9
2. Tổ chức các hoạt động giáo dục đa dạng trong phạm vi lớp học.....	11
3. Xây dựng lớp học thân thiện.....	12
4. Giáo dục và định hướng thông qua hoạt động trải nghiệm đối với học sinh có biểu hiện đặc biệt.....	12
5. Phối hợp các lực lượng giáo dục trong tổ chức hoạt động trải nghiệm.....	13
IV. HIỆU QUẢ CỦA GIẢI PHÁP TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG TRẢI NGHIỆM NHẪM KHÁM PHÁ, PHÁT TRIỂN NĂNG LỰC CHO HỌC SINH THÔNG QUA CÔNG TÁC CHỦ NHIỆM	14
PHẦN KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ	16
1. Kết luận.....	16
2. Khuyến nghị.....	16
TÀI LIỆU THAM KHẢO	18
PHẦN PHỤ LỤC	19

NHỮNG KÍ HIỆU VÀ CỤM TỪ VIẾT TẮT

Cum từ	Viết tắt
Giáo viên chủ nhiệm	GVCN
Trung học cơ sở	THCS
Ban giám hiệu	BGH

PHẦN MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài.

Trong bối cảnh đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục theo định hướng của Chương trình Giáo dục phổ thông 2018, mục tiêu giáo dục không chỉ dừng lại ở việc trang bị tri thức mà còn hướng tới phát triển toàn diện phẩm chất và năng lực của học sinh. Điều này đòi hỏi các hoạt động giáo dục trong nhà trường cần được tổ chức theo hướng tăng cường trải nghiệm, gắn lí thuyết với thực tiễn, giúp học sinh vận dụng kiến thức vào đời sống.

Ở cấp THCS, học sinh đang trong giai đoạn phát triển mạnh mẽ về tâm sinh lí, có nhu cầu khám phá bản thân, khẳng định cái tôi và mở rộng các mối quan hệ xã hội. Đây là giai đoạn quan trọng để hình thành và phát triển các năng lực cốt lõi như: tự chủ và tự học, giao tiếp và hợp tác, giải quyết vấn đề và sáng tạo. Vì vậy, việc lựa chọn hình thức giáo dục phù hợp có ý nghĩa quyết định đến hiệu quả giáo dục toàn diện đối với học sinh.

Trong xu thế đó, **hoạt động trải nghiệm** được xác định là một trong những nội dung giáo dục quan trọng, góp phần hiện thực hóa mục tiêu phát triển năng lực người học. Thông qua các hoạt động trải nghiệm, học sinh được tham gia trực tiếp vào các tình huống thực tiễn, từ đó tích lũy kinh nghiệm, rèn luyện kĩ năng và hình thành thái độ tích cực. Các nghiên cứu giáo dục cũng chỉ ra rằng, việc học thông qua trải nghiệm giúp nâng cao hứng thú học tập, tăng khả năng ghi nhớ và phát triển năng lực vận dụng kiến thức một cách hiệu quả.

Tuy nhiên, thực tế triển khai tại nhiều trường THCS cho thấy, việc tổ chức hoạt động trải nghiệm trong công tác chủ nhiệm lớp vẫn còn tồn tại một số hạn chế. Cụ thể, nội dung hoạt động chưa đa dạng, còn mang tính hình thức; phương pháp tổ chức chưa thực sự phát huy vai trò chủ thể của học sinh; việc gắn kết giữa hoạt động trải nghiệm với mục tiêu phát triển năng lực chưa rõ nét. Bên cạnh đó, một bộ phận học sinh còn thiếu kĩ năng tham gia hoạt động tập thể, chưa mạnh dạn, tự tin trong giao tiếp và hợp tác, dẫn đến hiệu quả giáo dục chưa cao.

Trong khi đó, công tác chủ nhiệm lớp có vị trí đặc biệt quan trọng trong việc tổ chức, điều phối và định hướng các hoạt động giáo dục học sinh. Giáo viên chủ nhiệm là người gần gũi, nắm bắt đặc điểm của từng học sinh và tập thể lớp, từ đó có thể xây dựng và triển khai các hoạt động trải nghiệm phù hợp, góp phần nâng cao chất lượng giáo dục toàn diện. Việc tích hợp hiệu quả hoạt động trải nghiệm vào công tác chủ nhiệm lớp không chỉ giúp học sinh phát triển năng lực mà còn góp phần xây dựng môi trường lớp học tích cực, gắn kết và thân thiện.

Từ những cơ sở lí luận và thực tiễn nêu trên, việc nghiên cứu và đề xuất các giải pháp tổ chức hoạt động trải nghiệm trong công tác chủ nhiệm lớp ở trường THCS là cần thiết, có ý nghĩa cả về mặt khoa học và thực tiễn. Do đó, đề tài: **“Một số giải pháp tổ chức hoạt động trải nghiệm nhằm khám phá, phát triển năng lực cho học sinh thông qua công tác chủ nhiệm lớp ở trường THCS”** được lựa chọn nhằm góp phần nâng cao hiệu quả công tác chủ nhiệm, đồng thời đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục hiện nay.

2. Mục tiêu của đề tài.

Trong bối cảnh đổi mới giáo dục hiện nay, mục tiêu đào tạo không chỉ dừng lại ở việc truyền thụ kiến thức mà còn hướng tới phát triển toàn diện phẩm chất và năng lực cho học sinh. Giáo dục phổ thông cần chú trọng hình thành nhân cách, đạo đức, lối sống, đồng thời phát triển các năng lực thiết yếu để học sinh có thể thích ứng với cuộc sống và hội nhập xã hội. Điều đó đặt ra yêu cầu đối với mỗi giáo viên, nhất là giáo viên chủ nhiệm lớp, không chỉ làm tốt công tác giảng dạy mà còn phải tổ chức hiệu quả các hoạt động giáo dục nhằm phát triển toàn diện cho học sinh.

Xuất phát từ yêu cầu đó, đề tài hướng tới việc nghiên cứu và đề xuất một số giải pháp tổ chức hoạt động trải nghiệm trong công tác chủ nhiệm lớp ở trường THCS. Thông qua các hoạt động này, học sinh được trực tiếp tham gia, được “học bằng làm”, từ đó từng bước hình thành và phát triển các năng lực cốt lõi như: năng lực tự chủ và tự học, năng lực giao tiếp và hợp tác, năng lực giải quyết vấn đề và sáng tạo. Đồng thời, góp phần bồi dưỡng cho học sinh những phẩm chất cần thiết như: ý thức kỉ luật, tinh thần trách nhiệm, lòng nhân ái và thái độ sống tích cực.

Bên cạnh đó, đề tài còn hướng tới việc nâng cao hiệu quả công tác chủ nhiệm lớp thông qua việc đổi mới hình thức tổ chức các hoạt động giáo dục, tạo môi trường học tập thân thiện, tích cực, phát huy vai trò chủ thể của học sinh. Thông qua quá trình tổ chức và thực hiện các hoạt động trải nghiệm, giáo viên có điều kiện nắm bắt tâm sinh lí, hoàn cảnh và đặc điểm của từng học sinh, từ đó có những biện pháp giáo dục phù hợp, góp phần hạn chế những biểu hiện tiêu cực, nâng cao ý thức học tập và rèn luyện của các em.

Qua việc nghiên cứu và triển khai đề tài, mục tiêu cuối cùng là góp phần nâng cao chất lượng giáo dục toàn diện trong nhà trường, đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục hiện nay, đồng thời thực hiện tốt nhiệm vụ “dạy chữ đi đôi với dạy người”, đào tạo thế hệ học sinh phát triển toàn diện về đức, trí, thể, mỹ, trở thành những công dân có ích cho xã hội.

3. Đối tượng nghiên cứu.

Đối tượng nghiên cứu của đề tài là việc tổ chức các hoạt động trải nghiệm trong công tác chủ nhiệm lớp và mức độ tác động của các hoạt động này đến sự hình thành, phát triển phẩm chất và năng lực của học sinh. Cụ thể là các biểu hiện về khả năng tham gia hoạt động, ý thức tự giác, tinh thần hợp tác, kĩ năng giao tiếp, giải quyết vấn đề cũng như sự chủ động, sáng tạo của học sinh trong quá trình học tập và rèn luyện.

Bên cạnh đó, đề tài tập trung nghiên cứu đặc điểm tâm sinh lí, nhu cầu, hứng thú và sự tham gia của từng đối tượng học sinh trong tập thể lớp 6A4 trường THCS Ngũ Hiệp khi được tổ chức các hoạt động trải nghiệm. Qua đó, đánh giá những chuyển biến tích cực cũng như những hạn chế còn tồn tại của học sinh trong quá trình tham gia hoạt động, làm cơ sở đề xuất các giải pháp phù hợp nhằm nâng cao hiệu quả công tác chủ nhiệm lớp.

4. Phạm vi nghiên cứu.

Thời gian thực hiện nghiên cứu và áp dụng từ đầu tháng 9/2025 đến cuối tháng 3/2026.

5. Phương pháp nghiên cứu.

Đề tài tôi sử dụng các phương pháp sau đây:

- Phương pháp nghiên cứu lí luận.
- Phương pháp nghiên cứu thực tiễn.
- Phương pháp quan sát sự phạm.
- Phương pháp điều tra, trò chuyện.
- Phương pháp thực nghiệm sự phạm.
- Phương pháp giáo dục thông qua hoạt động trải nghiệm.
- Phương pháp tìm hiểu đặc điểm tâm sinh lí học sinh THCS.
- Phương pháp phân tích, tổng hợp, xử lí số liệu.

PHẦN NỘI DUNG

I. CƠ SỞ KHOA HỌC CỦA CÔNG TÁC CHỦ NHIỆM LỚP Ở TRƯỜNG THCS.

1. Cơ sở lí luận.

a. Vị trí, vai trò của người giáo viên chủ nhiệm.

Giáo viên chủ nhiệm (GVCN) là thành viên của tập thể sư phạm và hội đồng sư phạm nhà trường, là người thay mặt hiệu trưởng, hội đồng nhà trường và cha mẹ học sinh quản lí, giáo dục và chịu trách nhiệm về chất lượng giáo dục toàn diện của học sinh trong lớp được phân công phụ trách. GVCN có vai trò tổ chức, triển khai và thực hiện các chủ trương, kế hoạch giáo dục của nhà trường tại lớp học một cách trực tiếp và hiệu quả.

Thứ nhất, đối với học sinh và tập thể lớp, GVCN là nhà giáo dục gần gũi nhất, giữ vai trò lãnh đạo, tổ chức, điều hành và kiểm tra toàn diện các hoạt động học tập, rèn luyện cũng như các mối quan hệ trong tập thể lớp. Thông qua việc xây dựng đội ngũ cán bộ lớp, phát huy tính tự quản và ý thức tự giác của học sinh, GVCN góp phần hình thành môi trường học tập tích cực, dân chủ và thân thiện. Đồng thời, GVCN còn là người nắm bắt tâm tư, nguyện vọng của học sinh để phản ánh với nhà trường, giáo viên bộ môn và các tổ chức liên quan, từ đó bảo vệ quyền lợi chính đáng và tạo điều kiện phát triển toàn diện cho học sinh.

Thứ hai, GVCN là người cố vấn cho công tác Đội và các hoạt động tập thể trong lớp. Với vai trò này, giáo viên chủ nhiệm hướng dẫn, hỗ trợ ban cán sự lớp, ban chỉ huy chi đội trong việc xây dựng kế hoạch và tổ chức các hoạt động phù hợp với mục tiêu giáo dục. Việc gắn kết hoạt động Đội với hoạt động trải nghiệm giúp học sinh được tham gia, rèn luyện và phát triển các năng lực như giao tiếp, hợp tác và tự quản.

Thứ ba, trong mối quan hệ với các lực lượng giáo dục khác, GVCN giữ vai trò là cầu nối giữa gia đình, nhà trường và xã hội. Theo quan điểm của nhà tâm lí học **Lev Vygotsky**, sự phát triển của học sinh chịu ảnh hưởng mạnh mẽ từ môi trường xã hội và các mối quan hệ tương tác. Vì vậy, việc phối hợp chặt chẽ giữa các lực lượng giáo dục sẽ tạo nên môi trường thuận lợi để học sinh phát triển toàn diện về phẩm chất và năng lực.

b. Chức năng của người giáo viên chủ nhiệm.

Chức năng của giáo viên chủ nhiệm lớp là lãnh đạo, tổ chức, quản lí và giáo dục tập thể học sinh thông qua việc xây dựng và triển khai các hoạt động giáo dục phù hợp với mục tiêu phát triển nhân cách học sinh trong bối cảnh đổi mới giáo dục hiện nay.

GVCN không chỉ thực hiện chức năng quản lí hành chính mà còn đóng vai trò là nhà tổ chức các hoạt động giáo dục, đặc biệt là hoạt động trải nghiệm. Theo lí thuyết học tập trải nghiệm của **David Kolb**, quá trình học tập hiệu quả diễn ra khi người học được tham gia trực tiếp vào hoạt động, từ đó hình thành kinh nghiệm, suy ngẫm và vận dụng vào thực tiễn. Điều này cho thấy việc tổ chức các hoạt động trải nghiệm trong công tác chủ nhiệm lớp chính là con đường quan trọng để phát triển năng lực học sinh.

Bên cạnh đó, theo quan điểm của **Jean Piaget**, học sinh THCS đang ở giai đoạn phát triển tư duy logic và bắt đầu hình thành khả năng tư duy trừu tượng. Vì vậy, việc tổ chức các hoạt động đa dạng, gắn với thực tiễn sẽ giúp học sinh phát triển nhận thức một cách tự nhiên và bền vững.

c. Nhiệm vụ của giáo viên chủ nhiệm

Nhiệm vụ của giáo viên chủ nhiệm lớp được quy định trong các văn bản pháp lí của ngành giáo dục, đồng thời gắn liền với yêu cầu đổi mới giáo dục theo hướng phát triển phẩm chất và năng lực học sinh.

Trước hết, giáo viên chủ nhiệm cần tìm hiểu và nắm vững đặc điểm của từng học sinh trong lớp về học lực, đạo đức, hoàn cảnh gia đình, tâm lí lứa tuổi,... để có biện pháp giáo dục phù hợp, góp phần thúc đẩy sự tiến bộ của mỗi cá nhân. Theo các nghiên cứu về tâm lí học giáo dục của **Phạm Minh Hạc**, việc hiểu rõ đặc điểm tâm lí học sinh là cơ sở quan trọng để lựa chọn phương pháp giáo dục hiệu quả.

Bên cạnh đó, GVCN cần phối hợp chặt chẽ với gia đình học sinh, giáo viên bộ môn và các tổ chức như Đoàn, Đội nhằm tạo nên sự thống nhất trong giáo dục. Đồng thời, giáo viên chủ nhiệm có trách nhiệm tổ chức các hoạt động giáo dục toàn diện, đặc biệt là các hoạt động trải nghiệm, nhằm giúp học sinh phát triển các năng lực như tự chủ, giao tiếp, hợp tác và giải quyết vấn đề.

Ngoài ra, GVCN còn thực hiện các nhiệm vụ như: lập kế hoạch chủ nhiệm, xây dựng tập thể lớp, tổ chức đội ngũ tự quản, đánh giá kết quả học tập và rèn luyện của học sinh, quản lí hồ sơ học sinh theo quy định,... Những nhiệm vụ này không chỉ mang tính hành chính mà còn có ý nghĩa giáo dục sâu sắc, góp phần hình thành nhân cách học sinh.

Trong bối cảnh đổi mới giáo dục hiện nay, các nhiệm vụ của giáo viên chủ nhiệm cần được thực hiện theo hướng phát huy tính tích cực, chủ động của học sinh thông qua các hoạt động trải nghiệm. Điều này phù hợp với định hướng của Chương trình Giáo dục phổ thông 2018, nhấn mạnh việc phát triển toàn diện phẩm chất và năng lực người học.

2. Cơ sở thực tiễn.

Trong những năm gần đây, công tác chủ nhiệm lớp ở các trường THCS đã có nhiều chuyển biến tích cực, từng bước đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục theo định hướng phát triển phẩm chất và năng lực học sinh. Vai trò của giáo viên chủ nhiệm ngày càng được khẳng định không chỉ trong việc quản lí lớp học mà còn trong việc tổ chức các hoạt động giáo dục toàn diện, góp phần hình thành nhân cách và định hướng phát triển cho học sinh.

Thực tế cho thấy, nhiều giáo viên chủ nhiệm đã có sự chủ động, linh hoạt trong việc đổi mới phương pháp, tăng cường tổ chức các hoạt động tập thể, hoạt động sinh hoạt lớp theo hướng tích cực. Đặc biệt, việc đưa hoạt động trải nghiệm vào công tác chủ nhiệm bước đầu đã mang lại những hiệu quả đáng ghi nhận: học sinh hứng thú hơn trong tham gia hoạt động, mạnh dạn hơn trong giao tiếp, tinh thần đoàn kết được nâng cao, ý thức kỉ luật và trách nhiệm đối với tập thể có sự chuyển biến rõ rệt. Nhiều lớp học đã xây dựng được môi trường thân thiện, cởi mở, tạo điều kiện để học sinh phát huy năng lực và bộc lộ bản thân.

Tuy nhiên, bên cạnh những kết quả đạt được, việc tổ chức hoạt động trải nghiệm trong công tác chủ nhiệm lớp vẫn còn một số điểm cần tiếp tục hoàn thiện. Một số hoạt động tuy đã được triển khai nhưng chưa thật sự đa dạng, tính sáng tạo chưa cao, đôi khi còn lặp lại về hình thức, chưa khai thác hết tiềm năng và nhu cầu trải nghiệm phong phú của học sinh.

Đối với học sinh khối 6 – lứa tuổi đầu cấp THCS – các em đang trong giai đoạn chuyển tiếp từ tiểu học lên môi trường học tập mới nên còn nhiều bỡ ngỡ. Qua thực tế tại lớp **6A4** trường THCS Ngũ Hiệp, có thể nhận thấy bên cạnh sự hồn nhiên, ham học hỏi, một bộ phận học sinh còn rụt rè, thiếu tự tin khi tham gia các hoạt động tập thể; kỹ năng giao tiếp, hợp tác còn hạn chế; chưa mạnh dạn thể hiện quan điểm cá nhân. Một số em còn phụ thuộc vào sự hướng dẫn của giáo viên, chưa thực sự chủ động trong học tập và tham gia hoạt động. Điều này phần nào ảnh hưởng đến hiệu quả của các hoạt động trải nghiệm nếu không có sự định hướng và tổ chức phù hợp.

Từ thực tiễn trên cho thấy, việc tiếp tục nghiên cứu và đề xuất các giải pháp tổ chức hoạt động trải nghiệm trong công tác chủ nhiệm lớp là cần thiết, nhằm phát huy những kết quả đã đạt được, đồng thời khắc phục những hạn chế còn tồn tại, góp phần nâng cao chất lượng giáo dục toàn diện cho học sinh, đặc biệt là học sinh đầu cấp THCS.

II. THỰC TRẠNG CỦA CÔNG TÁC CHỦ NHIỆM LỚP Ở TRƯỜNG THCS.

1. Thuận lợi.

- Năm học 2025 - 2026 tôi được phân công chủ nhiệm lớp . Với tổng số: 41 học sinh; nữ: 19; Dân tộc: 0. Số lượng học sinh không quá đông so với mặt bằng chung của trường, dân tộc chiếm ít, việc quản lý, giáo dục các em tương đối thuận lợi.
- Lớp được học 2 buổi/ngày; văn, toán được ôn tập 4 tiết/tuần; tiếng Anh, KHTN 4 tiết/tuần nên có thời gian ổn định để kèm cặp các em yếu.
- Các em phần đông được gia đình quan tâm, trang bị tương đối đầy đủ về trang phục, đồ dùng học tập, sách giáo khoa,....
- Mặt khác phòng học khang trang, thoáng mát, cơ sở vật chất đầy đủ.
- Hầu hết các em đều cố gắng học tập, biết vâng lời, lễ phép với cô giáo.
- Ban giám hiệu nhà trường luôn quan tâm và chỉ đạo sâu sát công tác chủ nhiệm của các giáo viên, nhất là với những giáo viên trẻ, còn chưa có nhiều kinh nghiệm như tôi.
- Đoàn trường, chi đoàn giáo viên, Liên đội, câu lạc bộ của trường cũng luôn tạo điều kiện tốt nhất cho giáo viên chủ nhiệm.
- Sự phối hợp chặt chẽ từ phía giáo viên bộ môn.
- Học sinh trong lớp khá ngoan, có ý thức và chịu lắng nghe.
- Là giáo viên dạy 4 phân môn: Ngữ văn, giáo dục công dân, hoạt động trải nghiệm và giáo dục địa phương của lớp tôi có nhiều thời gian trên lớp để nhanh chóng nắm bắt tình hình lớp và kịp thời uốn nắn học sinh. Một tuần có ít nhất 13 lần tôi trực tiếp có mặt tại lớp. Ngoài ra, môn ngữ văn có đặc trưng của một môn học khoa học xã hội. Vì vậy, trong lúc truyền thụ kiến thức chuyên môn, tôi cũng có nhiều cơ hội hơn cho công tác rèn luyện cách sống cho học sinh.

2. Một số tồn tại, khó khăn.

Trường THCS Ngũ Hiệp nằm trên địa bàn huyện ven đô của thành phố Hà Nội. Bên cạnh những thuận lợi về điều kiện phát triển kinh tế – xã hội, môi trường giáo dục tại địa phương cũng chịu tác động không nhỏ từ mặt trái của cơ chế thị trường và sự phát triển của công nghệ. Sự xuất hiện phổ biến của các thiết bị điện tử, mạng xã hội, trò chơi trực tuyến,... đã ảnh hưởng trực tiếp đến thói quen sinh hoạt, học tập và định hướng hành vi của học sinh. Điều này đặt ra yêu cầu cấp thiết đối với công tác chủ nhiệm lớp, đặc biệt là trong việc tổ chức các hoạt động trải nghiệm nhằm định hướng và phát triển năng lực cho học sinh một cách tích cực.

Đối với tập thể lớp 6A4 gồm 41 học sinh, phần lớn các em xuất thân từ gia đình công nhân, điều kiện kinh tế còn hạn chế, sự quan tâm và đầu tư cho việc học tập cũng như các hoạt động giáo dục chưa thực sự đầy đủ. Mặt bằng dân trí chưa cao và phần nào do hạn chế về điều kiện kinh tế nên việc đầu tư thời gian, kinh phí cho học hành còn chưa tập trung nhiều.

Một số học sinh có hoàn cảnh gia đình đặc biệt như thiếu sự quan tâm của cha mẹ, sống với ông bà, hoặc chịu ảnh hưởng từ các yếu tố tiêu cực trong gia đình,... như em Trần Thị Bích Ngọc, Lưu Hoàng Long, Phạm Gia Huy,... điều này ảnh hưởng không nhỏ đến tâm lý, hành vi và ý thức học tập của các em.

Đặc biệt, học sinh lớp 6 là lứa tuổi đầu cấp THCS, đang trong giai đoạn chuyển tiếp từ tiểu học sang môi trường học tập mới nên còn nhiều bỡ ngỡ. Qua khảo sát thực tế đầu năm học tại lớp 6A4 cho thấy: một bộ phận học sinh còn rụt rè, thiếu tự tin khi tham gia các hoạt động tập thể; kỹ năng giao tiếp, hợp tác và tự quản còn hạn chế; nhiều em chưa chủ động trong học tập, còn phụ thuộc vào sự hướng dẫn của giáo viên. Bên cạnh đó, vẫn còn tình trạng học sinh chưa tự giác học tập, tiếp thu chậm, chưa chú ý trong giờ học; một số em còn thiếu ý thức trong giao tiếp, ứng xử, hoặc có biểu hiện hiếu động, chưa kiểm soát được hành vi như em Phạm Gia Huy, Nguyễn Thảo Nhi, Lê Hoàng Gia Bảo.

Kết quả khảo sát đầu năm cho thấy tỉ lệ học sinh chưa tự giác học tập, kĩ năng sống còn hạn chế và thiếu tự tin còn ở mức đáng lưu ý như em Phạm Minh Khang, Trịnh Quốc Bảo. Điều này phản ánh thực tế rằng việc phát triển năng lực cho học sinh thông qua các hoạt động giáo dục, đặc biệt là hoạt động trải nghiệm, chưa được khai thác một cách hiệu quả và đồng bộ.

Bên cạnh đó, trong công tác chủ nhiệm lớp hiện nay, mặc dù đã có nhiều đổi mới tích cực, song việc tổ chức hoạt động trải nghiệm vẫn còn một số hạn chế nhất định. Một số hoạt động còn mang tính hình thức, chưa thật sự đa dạng và chưa phát huy được tính chủ động, sáng tạo của học sinh; nội dung hoạt động chưa gắn kết chặt chẽ với mục tiêu phát triển năng lực; việc đánh giá hiệu quả hoạt động trải nghiệm còn chưa cụ thể.

Từ những thực trạng trên có thể thấy rằng, việc tổ chức các hoạt động trải nghiệm trong công tác chủ nhiệm lớp, đặc biệt đối với học sinh lớp 6, cần được quan tâm đúng mức và có những giải pháp phù hợp nhằm khắc phục những hạn chế, phát huy tiềm năng của học sinh, góp phần nâng cao chất lượng giáo dục toàn diện.

Trước những tác động từ môi trường gia đình, xã hội và đặc điểm tâm lí lứa tuổi, nếu không có sự định hướng giáo dục phù hợp, học sinh rất dễ nảy sinh tâm lí chán nản, thiếu động lực học tập, dần mất phương hướng trong nhận thức và hành vi. Điều này không chỉ ảnh hưởng đến kết quả học tập mà còn hạn chế quá trình hình thành và phát triển các phẩm chất, năng lực cần thiết của học sinh. Đặc biệt, trong điều kiện các hoạt động trải nghiệm chưa được tổ chức thường xuyên và hiệu quả, học sinh ít có cơ hội được tham gia, thể hiện bản thân, dẫn đến sự thiếu hụt về kĩ năng sống, kĩ năng giao tiếp và khả năng thích ứng với môi trường học tập mới.

Từ thực tế đó, việc khảo sát, tìm hiểu toàn diện về quá trình học tập, rèn luyện cũng như các biểu hiện về hành vi, giao tiếp và kĩ năng sống của học sinh là rất cần thiết nhằm làm cơ sở đề xuất các giải pháp tổ chức hoạt động trải nghiệm phù hợp. Qua quá trình nghiên cứu, theo dõi và trao đổi với 41 học sinh lớp 6A4 trường THCS Ngũ Hiệp trong những tuần đầu năm học, có thể nhận thấy một số đặc điểm nổi bật như: một bộ phận học sinh chưa có ý thức tự giác trong học tập, còn lơ là, thiếu tập trung, tiếp thu chậm; nhiều em còn rụt rè, tự ti, thiếu mạnh dạn trong giao tiếp và tham gia hoạt động tập thể; một số em có biểu hiện hiếu động, chưa kiểm soát tốt hành vi; kĩ năng giao tiếp, ứng xử còn hạn chế; vốn kĩ năng sống chưa đáp ứng yêu cầu; ngoài ra, tình trạng viết sai lỗi chính tả, chưa cẩn thận trong học tập vẫn còn khá phổ biến. Do áp dụng đề tài này, nên sau 1 tháng đầu năm học, qua trao đổi, tìm hiểu, tôi hướng tới một vài số liệu có nội dung chủ yếu sau:

Tổng số HS	Nội dung tìm hiểu	Số lượng	Tỉ lệ
41	1. HS chưa tự giác làm bài cũ	8	22,2%
	2. HS tiếp thu chậm	4	11,1%
	3. HS nói năng chưa lễ phép	1	2,7%
	4. HS có biểu hiện quậy phá	2	5,5%
	5. HS có biểu hiện trộm, tự ti, rụt rè	4	11,1%
	6. HS thiếu hụt kĩ năng sống cơ bản	1	2,7%

Kết quả của công tác chủ nhiệm lớp chịu sự tác động của nhiều nguyên nhân và yếu tố khác nhau, bao gồm cả yếu tố chủ quan và khách quan. Về phía học sinh, có thể kể đến những nguyên nhân như điều kiện kinh tế gia đình còn hạn chế, đặc điểm tâm sinh lí của lứa tuổi THCS, đặc biệt là học sinh lớp 6 đang trong giai đoạn chuyển tiếp nên còn nhiều bỡ ngỡ, thiếu kĩ năng thích nghi với môi trường học tập mới. Bên cạnh đó, môi trường sống với nhiều yếu tố tác động như sự phát triển của công nghệ, các trò chơi trực tuyến, các hình thức giải trí thiếu lành mạnh... cũng ảnh hưởng không nhỏ đến ý thức học tập và rèn luyện của học sinh.

Ngoài ra, nhận thức của một bộ phận phụ huynh về vai trò của việc giáo dục toàn diện, đặc biệt là việc phát triển năng lực thông qua các hoạt động trải nghiệm, còn chưa đầy đủ; sự phối hợp giữa gia đình và nhà trường trong một số trường hợp chưa thật sự chặt chẽ. Điều này phần nào làm hạn chế hiệu quả của công tác giáo dục học sinh trong nhà trường.

Tuy nhiên, trong bối cảnh đổi mới giáo dục hiện nay, có thể khẳng định rằng giáo viên chủ nhiệm giữ vai trò quyết định trong việc tổ chức và định hướng các hoạt động giáo dục của lớp. Đặc biệt, việc chủ động thiết kế và tổ chức các hoạt

động trải nghiệm phù hợp sẽ tạo điều kiện cho học sinh được tham gia, khám phá và phát triển năng lực một cách tự nhiên, hiệu quả. Vì vậy, giáo viên chủ nhiệm cần không ngừng đổi mới phương pháp, nâng cao năng lực tổ chức hoạt động, linh hoạt trong việc xây dựng môi trường giáo dục tích cực, qua đó phát huy tính chủ động, sáng tạo của học sinh.

Như vậy, để nâng cao hiệu quả công tác chủ nhiệm lớp theo hướng phát triển năng lực học sinh, việc đổi mới cách thức tổ chức các hoạt động trải nghiệm đóng vai trò then chốt, góp phần khắc phục những hạn chế từ thực tiễn và đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục hiện nay.

III. MỘT SỐ GIẢI PHÁP TIẾN HÀNH ĐỂ LÀM TỐT CÔNG TÁC CHỦ NHIỆM LỚP.

Những giải pháp, việc làm cụ thể mà tôi đã và đang áp dụng để làm tốt công tác chủ nhiệm một lớp:

1. Xây dựng mối quan hệ gần gũi, tin cậy giữa giáo viên và học sinh.

Mỗi người giáo viên chủ nhiệm không chỉ đơn thuần là người quản lý lớp học mà còn là một “nghệ sĩ” trong nghệ thuật giáo dục. Làm công tác chủ nhiệm đòi hỏi người thầy vừa phải tinh tế, vừa phải linh hoạt trong cách ứng xử, vừa nghiêm khắc nhưng cũng phải giàu tình yêu thương. Qua thực tiễn chủ nhiệm lớp 6A4, tôi nhận thấy rằng, để giáo dục học sinh đạt hiệu quả, trước hết người giáo viên cần biết xây dựng mối quan hệ gần gũi, tin cậy với các em. Khi khoảng cách giữa thầy và trò được rút ngắn, học sinh sẽ cởi mở hơn, không còn rụt rè, e ngại, từ đó mạnh dạn chia sẻ những suy nghĩ, tâm tư, cũng như những khó khăn trong học tập và cuộc sống.

Thực tế cho thấy, nếu giáo viên chủ nhiệm thường xuyên quan tâm, trò chuyện, lắng nghe học sinh thì sẽ hiểu rõ hơn về đặc điểm tâm lý, hoàn cảnh gia đình cũng như năng lực của từng em. Việc tìm hiểu hoàn cảnh học sinh cần được thực hiện một cách khéo léo, tế nhị, tránh làm các em mặc cảm hay tự ti. Đối với những học sinh có điều kiện gia đình thuận lợi, được cha mẹ quan tâm, giáo viên nên động viên để các em phát huy vai trò là những nhân tố tích cực, góp phần xây dựng tập thể lớp. Ngược lại, với những học sinh có hoàn cảnh khó khăn, thiếu sự quan tâm từ gia đình, giáo viên cần có sự chia sẻ, hỗ trợ kịp thời cả về tinh thần lẫn học tập, giúp các em cảm nhận được sự yêu thương và dần lấy lại sự tự tin.

Bên cạnh đó, việc tạo cơ hội cho học sinh tham gia các hoạt động tập thể như lao động, sinh hoạt lớp, hoạt động Đội... cũng là một giải pháp hiệu quả để tăng cường sự gắn kết giữa giáo viên và học sinh. Trong những hoạt động này, giáo viên không chỉ đóng vai trò hướng dẫn mà còn trực tiếp tham gia cùng học sinh, qua đó tạo nên không khí gần gũi, thân thiện. Khi học sinh mắc lỗi hoặc chưa hoàn thành tốt nhiệm vụ, giáo viên cần nhẹ nhàng nhắc nhở, hướng dẫn cụ thể thay vì phê bình gay gắt. Điều này giúp các em rút kinh nghiệm, đồng thời cảm thấy được tôn trọng và khích lệ.

Ngoài ra, việc nắm bắt thông tin từ cán bộ lớp, cán sự bộ môn cũng rất cần thiết để giáo viên hiểu rõ tình hình chung của lớp. Tuy nhiên, trong quá trình này, giáo viên cần có sự tinh tế, khách quan, tránh để xảy ra tình trạng học sinh lợi dụng để nói xấu hoặc gây mất đoàn kết nội bộ. Mọi thông tin cần được kiểm chứng

từ nhiều phía, đặc biệt là trao đổi với giáo viên bộ môn để có cái nhìn toàn diện, chính xác hơn. Đây cũng là cách thể hiện sự tôn trọng đồng nghiệp và giữ gìn uy tín trong môi trường giáo dục.

Có thể khẳng định rằng, xây dựng mối quan hệ gần gũi, tin cậy giữa giáo viên chủ nhiệm và học sinh chính là nền tảng quan trọng để triển khai hiệu quả các biện pháp giáo dục khác. Khi học sinh tin tưởng và yêu quý thầy cô, các em sẽ tự giác hơn trong học tập, tích cực hơn trong rèn luyện và dần hoàn thiện bản thân. Đây cũng chính là một trong những giải pháp thiết thực góp phần nâng cao hiệu quả công tác chủ nhiệm lớp, đặc biệt đối với học sinh khối 6 – lứa tuổi còn nhiều bỡ ngỡ, rụt rè và rất cần sự định hướng, đồng hành từ giáo viên.

Các hoạt động như lao động, xây dựng trường lớp, sinh hoạt Đội, thi làm báo tường... không chỉ đơn thuần là những hoạt động tập thể mà còn là môi trường thuận lợi để khám phá và phát triển năng lực của học sinh. Thông qua việc tổ chức các nhiệm vụ cụ thể, giáo viên chủ nhiệm cần định hướng để mỗi học sinh được tham gia, được trải nghiệm và thể hiện thế mạnh của bản thân như: năng lực hợp tác, giao tiếp, sáng tạo, giải quyết vấn đề,... Trong quá trình thực hiện nhiệm vụ, giáo viên đóng vai trò là người hướng dẫn, hỗ trợ kịp thời, giúp các em nhận ra điểm mạnh, điểm hạn chế của mình để điều chỉnh. Thay vì phê bình khi học sinh mắc lỗi, giáo viên cần nhẹ nhàng gợi mở, giúp các em rút kinh nghiệm, từ đó hình thành sự tự tin và tinh thần chủ động. Đặc biệt, việc giáo viên cùng tham gia hoạt động với học sinh không chỉ tạo sự gần gũi mà còn góp phần khơi dậy tinh thần tích cực, ý thức trách nhiệm và thái độ nghiêm túc trong mỗi nhiệm vụ, qua đó góp phần phát triển toàn diện phẩm chất và năng lực cho các em.

Việc tiếp xúc, trao đổi với cán bộ lớp, cán sự bộ môn không chỉ nhằm nắm bắt tình hình lớp mà còn là cơ hội để phát hiện và bồi dưỡng năng lực tự quản, năng lực lãnh đạo và tinh thần trách nhiệm ở học sinh. Giáo viên cần định hướng cho các em cách phản ánh thông tin một cách trung thực, khách quan, mang tính xây dựng, tránh tình trạng nói xấu, đổ lỗi hay gây mất đoàn kết. Khi được hướng dẫn đúng cách, đội ngũ cán bộ lớp sẽ trở thành lực lượng nòng cốt, góp phần hỗ trợ giáo viên trong việc tổ chức, điều hành các hoạt động học tập và rèn luyện, đồng thời giúp các em phát triển các kỹ năng mềm cần thiết.

Trong quá trình học tập, mỗi học sinh có khả năng tiếp thu và cách học khác nhau. Một số em còn thụ động, chưa nhận thức đúng về vai trò của việc học nên dễ nảy sinh tâm lý chán nản khi gặp khó khăn. Vì vậy, giáo viên chủ nhiệm cần phối hợp với giáo viên bộ môn để định hướng cho học sinh phương pháp học tập phù hợp, giúp các em hiểu rằng việc học không chỉ là tiếp thu kiến thức mà còn là quá trình rèn luyện năng lực tự học, tư duy và giải quyết vấn đề. Thông qua việc phân tích, động viên và hướng dẫn, giáo viên giúp học sinh xác định rõ mục tiêu học tập, từ đó nâng cao ý thức tự giác và chủ động trong học tập.

Thiết nghĩ, để đảm bảo tính khách quan và hiệu quả trong giáo dục, giáo viên chủ nhiệm cần chủ động trao đổi với giáo viên bộ môn để có cái nhìn toàn diện về học sinh trước khi đưa ra nhận xét hay định hướng. Việc lắng nghe thông tin từ nhiều phía không chỉ giúp giáo viên đánh giá đúng năng lực của học sinh mà còn

góp phần xây dựng môi trường giáo dục công bằng, tích cực, qua đó tạo điều kiện thuận lợi cho việc khám phá và phát triển năng lực của mỗi học sinh.

2. Tổ chức các hoạt động giáo dục đa dạng trong phạm vi lớp học.

Trong phạm vi lớp học, việc tổ chức các hoạt động giáo dục nhằm khám phá và phát triển năng lực học sinh là điều hết sức cần thiết và hoàn toàn có thể thực hiện thường xuyên trong từng tiết học, từng buổi sinh hoạt. Giáo viên chủ nhiệm không chỉ theo dõi nề nếp mà còn cần chủ động tạo ra những cơ hội để học sinh được tham gia, được thể hiện và khẳng định bản thân. Nếu biết tận dụng tốt thời gian trên lớp, mỗi giờ học sẽ không còn đơn thuần là tiếp thu kiến thức mà trở thành môi trường rèn luyện năng lực cho học sinh.

Trong các giờ sinh hoạt lớp, giáo viên nên mạnh dạn giao quyền điều hành cho cán bộ lớp, hướng dẫn các em tự nhận xét, đánh giá và đề xuất hướng khắc phục những tồn tại của tập thể. Việc làm này không chỉ giúp giáo viên nắm bắt tình hình lớp học mà còn rèn cho học sinh năng lực tự quản, năng lực giao tiếp và tinh thần trách nhiệm. Tuy nhiên, giáo viên không nên buông lỏng mà cần quan sát, định hướng để các em phát biểu đúng trọng tâm, tránh nói lan man hoặc phê bình mang tính cá nhân.

Trong các giờ học, giáo viên chủ nhiệm cần phối hợp với giáo viên bộ môn để tạo điều kiện cho học sinh tham gia vào các hoạt động như thảo luận nhóm, trình bày ý kiến, giải quyết tình huống... Khi giao nhiệm vụ, giáo viên cần chú ý đến đối tượng học sinh, phân công phù hợp để tất cả các em đều có cơ hội tham gia. Những học sinh còn rụt rè, chậm tiếp thu cần được giao nhiệm vụ đơn giản, vừa sức để các em dần hình thành sự tự tin. Ngược lại, những học sinh có năng lực tốt cần được khuyến khích phát huy vai trò dẫn dắt, hỗ trợ bạn trong nhóm.

Giáo viên chủ nhiệm cũng cần chú ý xây dựng các nề nếp học tập tích cực ngay trong lớp như: chuẩn bị bài trước khi đến lớp, tích cực phát biểu xây dựng bài, hợp tác trong học tập... Việc duy trì thường xuyên những thói quen này sẽ giúp học sinh hình thành năng lực tự học và ý thức trách nhiệm đối với việc học của bản thân. Bên cạnh đó, giáo viên nên quan tâm theo dõi quá trình tham gia của từng học sinh để kịp thời động viên, nhắc nhở, tránh tình trạng một số em thụ động, ỷ lại vào bạn.

Đối với những học sinh còn hạn chế về năng lực hoặc thiếu tự tin, giáo viên cần có cách tiếp cận nhẹ nhàng, khuyến khích thay vì phê bình gay gắt trước lớp. Khi các em có tiến bộ, dù là nhỏ, giáo viên cần ghi nhận kịp thời để tạo động lực. Ngược lại, khi các em mắc lỗi, cần phân tích rõ ràng, giúp các em hiểu và tự điều chỉnh hành vi của mình.

Như vậy, việc tổ chức các hoạt động giáo dục ngay trong lớp học nếu được thực hiện thường xuyên, hợp lí sẽ góp phần quan trọng trong việc khám phá và phát triển năng lực học sinh. Điều quan trọng là giáo viên chủ nhiệm phải linh hoạt trong cách tổ chức, công bằng trong đánh giá và luôn quan tâm đến từng đối tượng học sinh. Có như vậy, lớp học mới thực sự trở thành môi trường tích cực, nơi mỗi học sinh đều có cơ hội phát triển và hoàn thiện bản thân.

3. Xây dựng lớp học thân thiện.

Rèn luyện kỹ năng sống cho học sinh; ứng xử thân thiện trong mọi tình huống; Có thói quen rèn luyện sức khỏe, ý thức tự bảo vệ bản thân, phòng ngừa tai nạn giao thông, đuối nước và các tệ nạn xã hội; Có thái độ lên án và kiên quyết bài trừ mọi hành vi bạo lực, lạm dụng các hình thức trừng phạt học sinh hay xúc phạm danh dự, nhân phẩm học sinh.

Xây dựng môi trường sư phạm thân thiện trong mối quan hệ giữa cán bộ, giáo viên với học sinh, giữa nhà trường với gia đình học sinh, cộng đồng.

Phát huy vai trò tích cực của học sinh trong học tập và rèn luyện.

Tổ chức cho học sinh tham gia bảo vệ cảnh quan, môi trường, giữ gìn vệ sinh công cộng, vệ sinh trường lớp và giáo dục học sinh ý thức giữ gìn vệ sinh cá nhân. Đảm bảo trường lớp xanh, sạch, đẹp, an toàn.

Thông qua các giờ sinh hoạt lớp, tuyên truyền giáo dục cho học sinh truyền thống lịch sử, văn hóa, cách mạng của địa phương, truyền thống nhà trường, làm cho học sinh có ý thức tôn trọng, tìm hiểu, chăm sóc và phát huy giá trị các di tích lịch sử văn hóa, cách mạng ở địa phương, có lòng yêu quê hương đất nước, phấn đấu học tập tốt đem kiến thức về xây dựng quê hương giàu mạnh.

Giáo viên chủ nhiệm gần gũi, thân thiện, tiếp cận học sinh, rút ngắn khoảng cách với học sinh, lắng nghe ý kiến của học sinh, là chỗ dựa cho các em khi các em cần tư vấn, trao đổi ý kiến và cùng tham gia với học sinh trong các buổi lao động hay các phong trào... luôn yêu thương và cảm thông với các em nhất là những em có hoàn cảnh khó khăn nếu có chuyện vui buồn thì giáo viên chủ nhiệm phải khéo léo lôi cuốn sự quan tâm của cả lớp, cùng nhau sẻ chia, cùng nhau giải quyết. Đồng thời nên chú ý các hoạt động tương trợ, giúp đỡ các học sinh có hoàn cảnh khó khăn.

4. Giáo dục và định hướng thông qua hoạt động trải nghiệm đối với học sinh có biểu hiện đặc biệt.

Trong mỗi tập thể lớp luôn tồn tại những học sinh có biểu hiện đặc biệt như: rụt rè, thiếu tự tin, hiếu động, dễ vi phạm nội quy hoặc có hoàn cảnh riêng ảnh hưởng đến học tập và rèn luyện. Tuy nhiên, thay vì nhìn nhận các em theo hướng tiêu cực, giáo viên chủ nhiệm cần coi đây là những đối tượng cần được quan tâm, định hướng đúng cách để giúp các em khám phá và phát triển năng lực của bản thân. Việc tổ chức các hoạt động trải nghiệm trong lớp học chính là con đường hiệu quả để thực hiện mục tiêu này.

Trước hết, giáo viên cần tạo điều kiện để những học sinh này được tham gia vào các hoạt động học tập và trải nghiệm phù hợp với khả năng. Trong các giờ học hoặc sinh hoạt lớp, giáo viên có thể giao cho các em những nhiệm vụ vừa sức như trình bày ý kiến ngắn, tham gia thảo luận nhóm, thực hiện một phần công việc cụ thể... Việc được tham gia sẽ giúp các em từng bước vượt qua tâm lý e ngại, đồng thời hình thành sự tự tin và ý thức trách nhiệm. Đối với những học sinh hiếu động, việc giao nhiệm vụ cụ thể còn giúp các em định hướng hành vi theo hướng tích cực.

Bên cạnh đó, giáo viên cần khéo léo tổ chức các hoạt động trải nghiệm mang tính hợp tác để học sinh được làm việc cùng nhau. Khi được tham gia vào môi trường nhóm, các em có cơ hội rèn luyện năng lực giao tiếp, hợp tác và học hỏi từ

bạn bè. Giáo viên nên sắp xếp các nhóm học tập hợp lý, trong đó có sự kết hợp giữa học sinh tích cực và học sinh còn hạn chế, từ đó tạo điều kiện để các em hỗ trợ lẫn nhau trong quá trình thực hiện nhiệm vụ.

Trong quá trình tổ chức hoạt động, giáo viên cần đặc biệt chú ý đến cách ứng xử với học sinh. Không nên phê bình nặng nề trước tập thể mà cần góp ý nhẹ nhàng, mang tính định hướng. Khi học sinh có tiến bộ, dù nhỏ, giáo viên cần kịp thời ghi nhận, động viên để khích lệ tinh thần. Việc đánh giá cần chú trọng đến sự tiến bộ và quá trình tham gia của học sinh, giúp các em nhận ra giá trị của bản thân và có động lực phấn đấu.

Ngoài ra, giáo viên chủ nhiệm cần thường xuyên theo dõi, nắm bắt sự thay đổi của học sinh thông qua các hoạt động trải nghiệm trong lớp. Từ đó, có những điều chỉnh phù hợp về cách giao nhiệm vụ, cách tổ chức hoạt động nhằm phát huy tối đa khả năng của từng em. Đồng thời, cần xây dựng môi trường lớp học thân thiện, tích cực, nơi mọi học sinh đều được tôn trọng và có cơ hội phát triển.

Như vậy, thông qua việc giáo dục và định hướng học sinh có biểu hiện đặc biệt bằng các hoạt động trải nghiệm trong lớp học, giáo viên không chỉ giúp các em điều chỉnh hành vi mà còn tạo điều kiện để các em khám phá và phát triển năng lực một cách bền vững. Đây là một giải pháp thiết thực, phù hợp với mục tiêu đổi mới giáo dục và nâng cao hiệu quả công tác chủ nhiệm lớp ở trường THCS.

5. Phối hợp các lực lượng giáo dục trong tổ chức hoạt động trải nghiệm.

Việc giáo dục học sinh trong nhà trường là sự kết hợp giữa nhiều lực lượng như: gia đình, nhà trường, giáo viên bộ môn, tổ chức Đoàn – Đội... Trong đó, giáo viên chủ nhiệm giữ vai trò là người kết nối, điều phối các lực lượng này để tổ chức hiệu quả các hoạt động trải nghiệm, qua đó góp phần khám phá và phát triển năng lực học sinh. Vì vậy, để công tác chủ nhiệm đạt kết quả tốt, giáo viên không thể tách rời sự phối hợp với các lực lượng giáo dục.

+ Phối hợp chặt chẽ với gia đình học sinh.

Việc trao đổi thông tin giữa giáo viên và phụ huynh không chỉ dừng lại ở kết quả học tập mà cần chú ý đến sự tham gia của học sinh trong các hoạt động trải nghiệm trên lớp. Giáo viên cần thông báo kịp thời những biểu hiện tích cực cũng như hạn chế của học sinh để phụ huynh nắm bắt và cùng phối hợp giáo dục. Đối với những học sinh còn rụt rè, thiếu tự tin hoặc có biểu hiện chưa tích cực, việc trao đổi trực tiếp với gia đình là rất cần thiết để tìm ra nguyên nhân và có hướng hỗ trợ phù hợp. Khi gia đình và nhà trường có sự thống nhất, học sinh sẽ có điều kiện thuận lợi hơn để tham gia các hoạt động và phát triển năng lực.

+ Phối hợp với BGH nhà trường.

Những định hướng của Ban giám hiệu là cơ sở để giáo viên tổ chức các hoạt động trải nghiệm phù hợp với mục tiêu chung. Trong quá trình thực hiện, nếu có khó khăn hoặc vướng mắc, giáo viên cần kịp thời báo cáo, xin ý kiến chỉ đạo để điều chỉnh cho phù hợp, đảm bảo các hoạt động diễn ra hiệu quả, thiết thực.

+ Phối hợp với GVBM.

Giáo viên chủ nhiệm cần trao đổi thường xuyên để nắm bắt tình hình học tập, mức độ tham gia hoạt động của học sinh trong từng môn học. Từ đó, có thể cùng giáo viên bộ môn tổ chức các hình thức học tập mang tính trải nghiệm ngay

trong lớp như: thảo luận nhóm, trình bày sản phẩm, giải quyết tình huống... Đồng thời, giáo viên bộ môn cũng có thể hỗ trợ phát hiện những học sinh có năng lực nổi bật hoặc những em còn hạn chế để giáo viên chủ nhiệm có biện pháp giáo dục phù hợp.

+ Phối hợp với Đoàn đội.

Thông qua các hoạt động này, học sinh được rèn luyện nhiều năng lực như: giao tiếp, hợp tác, tổ chức, tự quản... Giáo viên cần thường xuyên động viên, nhắc nhở để học sinh tham gia tích cực, tránh tình trạng tham gia hình thức.

Như vậy, sự phối hợp giữa giáo viên chủ nhiệm với các lực lượng giáo dục là yếu tố quan trọng góp phần nâng cao hiệu quả tổ chức các hoạt động trải nghiệm trong lớp học. Khi có sự đồng thuận và hỗ trợ từ nhiều phía, học sinh sẽ có thêm cơ hội để tham gia, trải nghiệm và từng bước khám phá, phát triển năng lực của bản thân.

IV. HIỆU QUẢ CỦA GIẢI PHÁP TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG TRẢI NGHIỆM NHẪM KHÁM PHÁ, PHÁT TRIỂN NĂNG LỰC CHO HỌC SINH THÔNG QUA CÔNG TÁC CHỦ NHIỆM.

Sau quá trình triển khai các giải pháp tổ chức hoạt động trải nghiệm trong công tác chủ nhiệm lớp tại trường THCS, tôi nhận thấy những chuyển biến rõ rệt, toàn diện ở cả học sinh, tập thể lớp và bản thân giáo viên.

1. Đối với học sinh.

Trước hết, các hoạt động trải nghiệm đã góp phần tích cực trong việc hình thành và phát triển năng lực toàn diện cho học sinh. Thông qua các hoạt động như tham quan di tích lịch sử, trải nghiệm thực tế tại các khu vui chơi, tổ chức hội chợ, sinh hoạt chủ đề..., học sinh không chỉ tiếp thu kiến thức một cách tự nhiên mà còn biết vận dụng vào thực tiễn. Năng lực tự học, năng lực giao tiếp, hợp tác, giải quyết vấn đề và sáng tạo của các em được nâng cao rõ rệt.

Bên cạnh đó, tôi nhận thấy sự thay đổi tích cực về thái độ và hành vi của học sinh. Các em trở nên tự tin hơn khi tham gia các hoạt động tập thể, mạnh dạn thể hiện bản thân, biết chia sẻ, giúp đỡ bạn bè và có ý thức trách nhiệm với tập thể. Những học sinh trước đây rụt rè, ít tham gia nay đã chủ động hơn trong học tập và sinh hoạt lớp.

Đặc biệt, các hoạt động trải nghiệm còn giúp học sinh bồi dưỡng phẩm chất đạo đức, tình cảm và giá trị sống. Qua các chuyến đi thực tế, các em hiểu hơn về truyền thống lịch sử, văn hóa dân tộc, từ đó hình thành lòng yêu nước, tự hào dân tộc, ý thức giữ gìn và phát huy các giá trị tốt đẹp.

2. Đối với tập thể lớp.

Việc tổ chức các hoạt động trải nghiệm đã góp phần xây dựng tập thể lớp đoàn kết, tích cực và có tinh thần trách nhiệm cao. Thông qua việc cùng nhau tham gia, chuẩn bị và thực hiện các hoạt động, học sinh có cơ hội gắn kết, hiểu nhau hơn, giảm thiểu mâu thuẫn, tăng cường tinh thần.

Không khí lớp học trở nên sôi nổi, thân thiện, tạo động lực cho học sinh đến trường. Tỷ lệ học sinh tham gia các hoạt động tập thể đạt cao, số lượng học sinh vi phạm nội quy giảm đáng kể. Lớp học từng bước hình thành nề nếp, kỷ luật nhưng vẫn đảm bảo sự linh hoạt, sáng tạo.

3. Đối với giáo viên chủ nhiệm.

Việc thực hiện sáng kiến giúp tôi nâng cao năng lực tổ chức, quản lí và đổi mới phương pháp giáo dục học sinh. Tôi chủ động hơn trong việc thiết kế các hoạt động phù hợp với đặc điểm tâm lí lứa tuổi, điều kiện thực tế của nhà trường và nhu cầu của học sinh.

Đồng thời, mối quan hệ giữa giáo viên và học sinh được cải thiện rõ rệt. Tôi có cơ hội hiểu học sinh sâu sắc hơn thông qua các hoạt động trải nghiệm, từ đó có những biện pháp giáo dục phù hợp, hiệu quả. Vai trò của giáo viên không chỉ dừng lại ở việc truyền đạt kiến thức mà còn là người đồng hành, hướng dẫn và truyền cảm hứng cho học sinh.

4. Hiệu quả về mặt giáo dục và xã hội.

Sáng kiến đã góp phần thực hiện hiệu quả mục tiêu đổi mới giáo dục theo định hướng phát triển phẩm chất và năng lực học sinh. Các hoạt động trải nghiệm giúp gắn kết nhà trường với gia đình và xã hội, tạo được sự đồng thuận, ủng hộ từ phụ huynh.

PHẦN KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ

1. Kết luận.

Công tác chủ nhiệm lớp ở trường THCS có vai trò đặc biệt quan trọng trong việc hình thành và phát triển phẩm chất, năng lực cho học sinh. Trong đó, việc tổ chức hoạt động trải nghiệm là một trong những giải pháp thiết thực, hiệu quả, góp phần gắn kết giữa lý thuyết và thực tiễn, giúp học sinh được “học đi đôi với hành”, phát triển toàn diện cả về trí tuệ, kỹ năng và thái độ.

Với đề tài: “*Một số giải pháp tổ chức hoạt động trải nghiệm nhằm khám phá, phát triển năng lực cho học sinh thông qua công tác chủ nhiệm lớp ở trường THCS*”, trong phạm vi nghiên cứu của mình, tôi đã đề xuất và áp dụng một số giải pháp cụ thể, phù hợp với điều kiện thực tế của nhà trường và đặc điểm của học sinh. Các giải pháp này không chỉ góp phần đưa hoạt động của lớp vào nề nếp mà còn tạo môi trường để học sinh được tham gia, được trải nghiệm, được thể hiện bản thân và phát huy tinh thần tự quản, làm chủ tập thể.

Trong quá trình thực hiện, tôi nhận thấy rằng hiệu quả của hoạt động trải nghiệm không đến từ một biện pháp đơn lẻ mà từ sự kết hợp linh hoạt, đa dạng các hình thức tổ chức như: sinh hoạt chủ đề, hoạt động ngoài giờ lên lớp, tham quan thực tế, hoạt động phong trào... Đồng thời, giáo viên chủ nhiệm cần vận dụng sáng tạo, phù hợp với từng đối tượng học sinh, tránh áp đặt cứng nhắc, từ đó nâng cao hiệu quả giáo dục.

Bên cạnh đó, yếu tố quyết định đến thành công của giải pháp chính là tâm huyết, sự tận tụy và tình yêu thương học sinh của giáo viên chủ nhiệm. Khi giáo viên thực sự đồng hành, thấu hiểu và tạo cơ hội cho học sinh trải nghiệm, các em sẽ có điều kiện phát triển năng lực một cách tự nhiên, bền vững.

2. Khuyến nghị.

Trong quá trình tổ chức hoạt động trải nghiệm, cần khuyến khích học sinh chủ động tìm kiếm sự hỗ trợ, định hướng từ những người có kinh nghiệm hoặc hiểu biết trong lĩnh vực các em quan tâm. Điều này có thể được thực hiện thông qua việc kết nối với giáo viên bộ môn, phụ huynh hoặc những cá nhân có chuyên môn phù hợp nhằm hỗ trợ học sinh trong quá trình tham gia và phát triển hoạt động trải nghiệm. Trong trường hợp điều kiện thực tế tại nhà trường hoặc địa phương còn hạn chế về nguồn lực hỗ trợ, việc tận dụng các nền tảng trực tuyến để tìm kiếm sự hướng dẫn từ xa cũng là một giải pháp khả thi. Qua đó, học sinh có thêm cơ hội tiếp cận với những nguồn tri thức đa dạng, góp phần nâng cao hiệu quả và chất lượng của các hoạt động trải nghiệm.

Tuy nhiên, trong quá trình tổ chức hoạt động trải nghiệm, học sinh vẫn cần có sự định hướng và hỗ trợ từ người có chuyên môn. Giáo viên chủ nhiệm giữ vai trò là người hướng dẫn, cố vấn và đồng hành, thường xuyên theo dõi, hỗ trợ để đảm bảo hoạt động diễn ra đúng mục tiêu. Học sinh tham gia hoạt động cần thực hiện các yêu cầu, nhiệm vụ do giáo viên đề ra nhằm đạt được hiệu quả trải nghiệm. Sự hỗ trợ kịp thời của giáo viên không chỉ giúp học sinh hoàn thành nhiệm vụ mà còn giúp các em nhận thức rõ hơn về quá trình tham gia; đồng thời, thông qua việc theo dõi và đồng hành, giáo viên cũng có điều kiện hiểu đúng vấn đề, nắm sâu nội dung trong từng hoạt động của học sinh, từ đó rút kinh nghiệm và tiếp tục điều chỉnh, đề

xuất những phương án tổ chức phù hợp hơn cho các hoạt động trải nghiệm tiếp theo.

Việc chủ động tìm hiểu đặc điểm tâm lý và hoàn cảnh của từng học sinh là yêu cầu cần thiết đối với giáo viên chủ nhiệm trong quá trình tổ chức hoạt động trải nghiệm. Trên cơ sở đó, các hoạt động được thiết kế và điều chỉnh theo hướng phù hợp với từng đối tượng, góp phần tạo điều kiện để học sinh phát huy tối đa năng lực cá nhân, đồng thời nâng cao tính hiệu quả và ý nghĩa giáo dục của hoạt động.

Với đề tài này, tôi mong muốn chia sẻ một số kinh nghiệm thực tiễn trong việc tổ chức hoạt động trải nghiệm thông qua công tác chủ nhiệm lớp. Tuy nhiên, trong quá trình thực hiện không tránh khỏi những hạn chế nhất định. Tôi rất mong nhận được sự góp ý của Hội đồng khoa học và các đồng nghiệp để đề tài được hoàn thiện hơn, góp phần nâng cao chất lượng giáo dục học sinh trong nhà trường THCS.

XÁC NHẬN CỦA BAN GIÁM HIỆU

Nam Phù, ngày 05 tháng 04 năm 2026
Người viết

Lê Quỳnh Phương

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. **Phạm Minh Hạc**, *Tâm lí học*.
2. **Chương trình GDPT 2018**
3. **Luật Giáo dục** (2019) số 43/2019/QH14, chương I, điều 2. Mục tiêu giáo dục.
4. **Ánh Hoa**, *Thấu hiểu tâm lí học đường*, NXB Dân trí.
5. Mô hình học tập trải nghiệm của David Kolb.
6. Một số bản Sáng kiến kinh nghiệm của các đồng nghiệp.
7. Các tài liệu, tư liệu và nguồn thông tin khác.

PHẦN PHỤ LỤC
MỘT SỐ HÌNH ẢNH CỦA LỚP HỌC

Buổi gặp mặt giữa cô và trò trong ngày đầu đến trường

Hoạt động trang trí kỉ niệm 80 năm Thống nhất đất nước

Hoạt động trải nghiệm làm đèn trung thu – Tìm hiểu về ngày Tết Trung thu

Hoạt động trải nghiệm làm thiệp chúc mừng ngày 20/10

Hoạt động trải nghiệm chào mừng 20/11

**Hoạt động trải nghiệm tham quan
khu di tích lịch sử Bạch Đằng Giang; trải nghiệm giải trí Công viên Rồng**

Hoạt động trải nghiệm Hội chợ xuân

Hoạt động trải nghiệm “Cùng nhau tỏa năng lượng tích cực”

